

การขยายขอบเขตงานของผู้สื่อข่าวสตรีในวิชาชีพวารสารศาสตร์

นางสาววีณา แก้วประดับ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการหนังสือพิมพ์ ภาควิชาวารสารสนเทศ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-332-873-4

ลิขสิทธิ์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EXPANSION OF WORK FOR FEMALE REPORTER IN JOURNALISM PROFESSION

Miss Weena Kaewpradub

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts in Journalism

Department of Journalism

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-332-873-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การขยายขอบเขตงานของผู้สื่อข่าวสตรีในวิชาชีพวารสารศาสตร์
โดย   นางสาววิณา แก้วประดับ
ภาควิชา   วารสารสนเทศ
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร.พีระ จิรโสภณ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย   อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.....คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ จumphol Rodkhamdi)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ นันทริกา คุ่มไพโรจน์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.พีระ จิรโสภณ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ อวยพร ฟานิช)

วิมา แก้วประดับ : การขยายขอบเขตงานของผู้สื่อข่าวสตรีในวิชาชีพวารสารศาสตร์
(EXPANSION OF WORK FOR FEMALE REPORTER IN JOURNALISM
PROFESSION) อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร. พิระ จิโรภณ ,
186 หน้า. ISBN 974-332-873-4

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาว่า การขยายขอบเขตงานของผู้สื่อข่าวสตรีเป็นไปในทิศทางใด โดยพิจารณาจากประเภทงานข่าว และตำแหน่งงานที่รับผิดชอบ รวมทั้งต้องการศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งเสริม หรือเป็นข้อจำกัด ในการขยายขอบเขตงานของผู้สื่อข่าวสตรี ระเบียบวิธีวิจัยในครั้งนี้ใช้การวิจัยเชิงสำรวจผู้สื่อข่าวสตรี จาก 20 องค์กร จำนวน 385 คน และการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้สื่อข่าวสตรีอาวุโส และผู้บริหารองค์กรข่าว รวม 23 คน

ผลการวิจัยพบว่า :

ผู้สื่อข่าวสตรีมีการขยายขอบเขตงานข่าวในด้านจำนวน สายงานข่าว และการย้ายงานระหว่างองค์กรที่เป็นสื่อประเภทเดียวกัน และการย้ายงานข้ามสื่อ อยู่ในระดับสูง โดยเหตุผลในการย้ายงานของผู้สื่อข่าวสตรีส่วนใหญ่ ต้องการความก้าวหน้า และต้องการทำข่าวโทรทัศน์ แต่ในด้านการเลื่อนตำแหน่งจากผู้สื่อข่าวไปสู่ผู้บริหารงานข่าวนั้น พบว่ามีการขยายเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ส่วนใหญ่เป็นการเลื่อนไปสู่ตำแหน่งผู้บริหารระดับล่าง และระดับกลาง และกลุ่มตัวอย่างผู้สื่อข่าวสตรี ที่สุ่มเลือกศึกษาในงานวิจัยนี้ พบว่า ไม่มีการขยายงานไปสู่ตำแหน่งบรรณาธิการเลย

สำหรับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขยายขอบเขตงานข่าวนั้น พบว่า ศักยภาพ ความสามารถ เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมการขยายขอบเขตงานข่าวของผู้สื่อข่าวสตรีในระดับสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ บุคลิกภาพ ความเป็นสตรี สิทธิสตรี เพื่อนร่วมอาชีพ ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และนโยบายองค์กร ตามลำดับ ส่วนครอบครัวเป็นปัจจัย ที่เป็นข้อจำกัดสำหรับการขยายขอบเขตงานของผู้สื่อข่าวสตรีมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ลักษณะอาชีพ

ภาควิชา.....วารสารสนเทศ..... ลายมือชื่อนิติ.....
สาขาวิชา.....การหนังสือพิมพ์..... ลายมือชื่อ อาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา..... 2542..... ลายมือชื่อ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4085310728 : MAJOR JOURNALISM

KEY WORD FEMALE REPORTERS / JOURNALISM PROFESSION / SEXISM /
WORK EXPANSION / LEADERSHIP

WEENA KAEWPRADUB : EXPANSION OF WORK FOR FEMALE
REPORTER IN JOURNALISM PROFESSION. THESIS ADVISOR :
ASSOC. PROF. PIRA CHIRASOPONE , Ph.D. 186 pp. ISBN 974-332-873-4

The objective of this research is to study the work expansion of female reporter in terms of the work types and positions . The study also aims to find out what factors are supported or limited the expansion of news work for female reporters. This research surveyed 385 female reporters from 20 media organizations and conducted depth interview with 10 senior female reporters and 13 media executives working in various news media organizations.

The findings show that :

Female reporters have highly news career expansion in terms of the numbers of personnel and the variety of news types and media organizations. The promotion of females' news positions from reporter to executive are rare. Some female reporters have been promoted to low and medium level but not to high executive level .

For the factors concerning with media work expansion , female's her own ability and potency are the most important factor. Female's personalities , feminities , woman rights , colleagues and bosses , including media organizational policy are the next important factors , respectively. On the other hand , various family factors are the most inhibited in news work expansion of female reporter , including the nature of journalism career itself.

ภาควิชา.....วารสารสนเทศ.....	ลายมือชื่อนิสิต.....	
สาขาวิชา.....การหนังสือพิมพ์.....	ลายมือชื่อ อาจารย์ที่ปรึกษา.....	
ปีการศึกษา.....2542.....	ลายมือชื่อ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....	

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วย ความกรุณาและความอนุเคราะห์อย่างดียิ่ง จากหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ ดร.พีระ จิร โสภณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ คำปรึกษาทุกขั้นตอน รวมทั้งช่วยตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องอย่างละเอียด ทำให้ผู้วิจัยมีแนวคิด และกำลังใจอย่างมาก

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ นันทริกา ชุ่มไพโรจน์ หัวหน้าภาควิชาวารสารสนเทศ และรองศาสตราจารย์ อวยพร พานิช หัวหน้าภาควิชาชาวาทวิทยา และสื่อสารการ แสดง ที่สละเวลาอันมีค่าร่วมเป็นประธาน และกรรมการสอบวิทยานิพนธ์นี้

ขอขอบคุณบรรดา กัลยาณมิตรต่างวัย ที่ได้จุดประกายความคิด และสานต่อจินตนาการของผู้หญิงคนหนึ่งให้เป็นจริงได้ ดังนี้ อ.พรรณพิมล นาคนาวา อ.ธรรมเกียรติ กันอริ รศ.จรัล คิษฐาอภิชัย อ.วิลาสินี พิพิธกุล รศ.ดร.กาญจนา แก้วเทพ อ.นฤมล ทับจุมพล อ.สุริชัย หวันแก้ว อ.พิทยา วงศ์กุล คุณบุญเลิศ ช่างใหญ่ อ.ไศลทิพย์ จารุมณี พี่สาวและพี่ชาย คนเก่ง การดา ร่วมพุ่ม และปรีชา เล่ห์บ้านเกาะ พี่เล็ก พี่แดง สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย พี่ณิ ที่สนับสนุนข้อมูลเป็นอย่างดี รวมถึงผู้บริหารองค์กรข่าว และผู้สื่อข่าวสตรีอาวุโสทุกท่าน ที่สละเวลาอันมีค่าเปิด โอกาสให้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ อย่างเต็มที่

ขอบคุณ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เห็นคุณค่างานวิจัยนี้ และให้ทุนอุดหนุน โครงการวิจัยหรือค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ ประจำปีการศึกษา 2542

ท้ายสุดขอขอบพระคุณ คณาจารย์ทุกท่านที่ร่วมประสิทธิ์ประสาทความรู้ทั้งหมด บิดา มารดา และญาติพี่น้องทุกท่าน ที่ให้การสนับสนุนทุกอย่าง อย่างไม่ขาดตกบกพร่อง มาโดยตลอด

วีณา แก้วประดับ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ซ

บทที่ 1 : บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหานำวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ข้อสันนิษฐานงานวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	9
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	10

บทที่ 2 : แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีเกี่ยวกับความแตกต่างทางเพศ.....	11
เจตคติเกี่ยวกับเพศนิยม.....	13
บทบาททางเพศ	18
ค่านิยมทางเพศและการแบ่งงานในองค์กรสื่อมวลชน.....	22
อิทธิพลการจัดেলাทางสังคมที่มีต่อ โอกาสก้าวหน้าทางอาชีพของเพศหญิง ในงานเฉพาะเพศชาย.....	27
ทฤษฎีเกี่ยวกับความเป็นผู้นำ.....	31
แนวคิดเกี่ยวกับข่าว.....	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	49

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 3 : ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากร.....	53
กลุ่มตัวอย่าง.....	53
ตัวแปรที่จะศึกษา.....	57
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	58
แหล่งข้อมูล.....	58
การทดสอบเครื่องมือ.....	59
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	60
การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล.....	61

บทที่ 4 ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้สื่อข่าวสตรีที่ตอบแบบสอบถาม.....	65
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ลักษณะการขยายขอบเขตงานข่าวของผู้สื่อข่าวสตรี.....	75
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขยายขอบเขตงานข่าว ของผู้สื่อข่าวสตรี.....	88
ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้สื่อข่าวอาวุโส และผู้บริหารองค์กรข่าว ต่อการขยายขอบเขตงานข่าว และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขยายขอบเขต งานข่าวของผู้สื่อข่าวสตรี.....	109

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย.....	139
อภิปรายผล.....	149
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	166
ข้อจำกัดในงานวิจัย.....	167
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต.....	169

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

รายการอ้างอิง.....170

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก. 174

ภาคผนวก ข. 182

ประวัติผู้เขียน.....186

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	จำแนกผู้ตอบแบบสอบถาม ตามประเภทสื่อ.....	66
ตารางที่ 2	จำแนกผู้ตอบแบบสอบถาม ตามอายุ.....	67
ตารางที่ 3	จำแนกผู้ตอบแบบสอบถาม ตามระดับการศึกษา.....	68
ตารางที่ 4	จำแนกผู้ตอบแบบสอบถาม ตามสาขาวิชาที่จบการศึกษา.....	69
ตารางที่ 5	จำแนกผู้ตอบแบบสอบถาม ตามสถานภาพการสมรส.....	70
ตารางที่ 6	จำแนกผู้ตอบแบบสอบถาม ตามสถานภาพการมีบุตร.....	71
ตารางที่ 7	จำแนกผู้ตอบแบบสอบถาม ตามอายุงาน.....	72
ตารางที่ 8	จำแนกผู้ตอบแบบสอบถาม ตามระดับเงินเดือน.....	73
ตารางที่ 9	จำแนกผู้ตอบแบบสอบถาม ตามจำนวนการย้ายสายงานข่าว.....	75
ตารางที่ 10	จำแนกผู้ตอบแบบสอบถาม ตามสายงานข่าวที่เริ่มทำงานครั้งแรก.....	76
ตารางที่ 11	จำแนกผู้ตอบแบบสอบถาม เปรียบเทียบลักษณะการขยายสายงานข่าวที่ได้รับคัดเลือกในปัจจุบัน.....	77
ตารางที่ 12	เปรียบเทียบลักษณะการขยายสายงานข่าวของผู้สื่อข่าวสตรี.....	78
ตารางที่ 13	จำแนกผู้ตอบแบบสอบถาม ตามจำนวนการย้ายองค์กรข่าว ในสื่อประเภทเดียวกัน.....	79
ตารางที่ 14	จำแนกผู้ตอบแบบสอบถาม ตามการย้ายองค์กรข่าว ในสื่อประเภทเดียวกัน ครั้งแรก.....	80
ตารางที่ 15	จำแนกผู้ตอบแบบสอบถาม ตามการย้ายงานครั้งที่ 2 ในองค์กรข่าว ในสื่อประเภทเดียวกัน.....	81
ตารางที่ 16	จำแนกผู้ตอบแบบสอบถาม ตามจำนวนการย้ายงานข้ามสื่อ.....	82
ตารางที่ 17	จำแนกผู้ตอบแบบสอบถาม ตามลักษณะการย้ายงานข้ามสื่อ ครั้งที่ 1.....	83
ตารางที่ 18	จำแนกผู้ตอบแบบสอบถาม ตามลักษณะการย้ายงานข้ามสื่อ ครั้งที่ 2.....	84
ตารางที่ 19	จำแนกผู้ตอบแบบสอบถาม ตามการเลื่อนตำแหน่งในระดับบริหาร.....	85
ตารางที่ 20	จำแนกผู้ตอบแบบสอบถาม ตามเหตุผลในการย้ายงาน.....	86
ตารางที่ 21	ความคิดเห็นของผู้สื่อข่าวสตรีต่อปัจจัยภายใน ที่ส่งผลต่อการขยายขอบเขตงานข่าว.....	88
ตารางที่ 22	ปัจจัยด้าน ศักยภาพ ความสามารถ.....	90
ตารางที่ 23	ปัจจัยด้าน ความเป็นสตรี บุคลิกภาพ.....	92

สารบัญญัตราสาร (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 24	ความคิดเห็นของผู้สื่อข่าวสตรีต่อปัจจัยภายนอก ที่ส่งผลต่อการขยายขอบเขตงานข่าว.....	93
ตารางที่ 25	ปัจจัยด้าน สิทธิสตรี.....	95
ตารางที่ 26	ปัจจัยด้าน นโยบายองค์กร.....	97
ตารางที่ 27	ปัจจัยด้าน เพื่อนร่วมอาชีพ.....	99
ตารางที่ 28	ปัจจัยด้าน เพื่อนร่วมงาน.....	101
ตารางที่ 29	ปัจจัยด้าน ผู้บังคับบัญชา.....	103
ตารางที่ 30	ปัจจัยด้าน ลักษณะอาชีพ.....	105
ตารางที่ 31	ปัจจัยด้าน ครอบครัว.....	107
ตาราง ก.	จำนวนผู้สื่อข่าว 20 องค์กร.....	150
ตาราง ข.	จำนวนหัวหน้าข่าวองค์กรข่าว 20 แห่ง.....	154
ตาราง ค.	จำนวนหัวหน้าข่าว จำแนกตามสายงาน.....	155
ตาราง ง.	จำนวนผู้บริหารในองค์กรข่าว 20 แห่ง.....	156